

#### מסורת הש"ס

(א) לקמן קנ: (ג) חספ' דמשיל' פ"א דר"ז ע"ש, (ג) מעיל' ט: (ד) יומא כ' ת"כ צו פ"ב ה"ה ור"י ספרי דאח עה, (ה) ת"כ צו פ"א ה"יא, (ו) לעיל פד', (ז) לעיל מו', (ח) ע"י רש"ק, (ט) ווע"פ מ"ר בכורות כו, ד"ה המושל, (י) ע"י יודיש' תרומות פ"א דר"ד

#### הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה לא שט וכו' ועוד דבמר הכי שק"ל נ"ב דברי התוס' אלן קטס סנה' מ"ט דבנת הכי שק"ל כו' ומשמע מדכריה' שאין ר"ל מישן] בגמ' ואפי' פירשו אמתניתין דהיינו דואפילו פירשו גשון קטוש כדפשי"א אלן [ואם כמי: פוסקא] ואפילו פירשו דקאמרי בגימטא קאי' דסבני רבנן אפילו פירשו ויעלו ועל [הן] אמר רבה ל"ש דקדשו אלן פשיטו כו' ודלג כפשי"א וכן שיקר דרש"י דתק' דתק' פס' פירשו גשון בתמי' ואש' מוכיח כלל וכן מוטלר גילקוט וכן כבכף משנה משמע דלג גרים הכי קאמר אלן ה"כ אמר רבה לא שט מ' וק"ל:

#### שינויי נוסחאות

[א] ואפילו (בבתי' דר"ד: ב) [ב] ל"ל הפוסקא פירשו וירדו (בבתי' ובר'י בביר' דח) וקאי אגריימא לעילא אסוף דברי רבי, ומייתי לה בקינור. ונש"מ גרים אמר מר פירשו ירדו. וכן ג' ז"ק אלן שווא פירשו הגריסא פירשו מוכיח ואפילו פירשו דא' פוסקא, וקאי אלימלת' דתיק בגימיתא לעילא דאפילו פירשו ז"ק הקרינא ואסור סנהלא, ועל דין אמר רבנן לא שט מ' וחספ' גרסי' אמר רבה לא שט וכו'. ולא גרסינן מוכיח דר' קאמר. וכן הוא ברש"י כמי' דואב' כסמון חות'. ויכ"י ה"י'ס כ"ז' ח"י' ופ"מ. ונבכ"י מלמד הון נבגור פירשו אפילו כו', וזאת פוסקא אסוף דברי רבי, וזמירא ל"ק פירשו לא יעלו אמר רבה וקאי אמתני'. וע"י חמדת דלימל: [ח] עצמותיה (פ"א ב"ב: ב) וחספ' הוא מתיב מר' (ב"ב: פד', ובר'י ובר'י: ב"ב: ב) [ז] ד"ל פ"ד פ"ד שנת דריקא (גליון: ח) דריקא מועלין בהן עד שנת דריקא לאחר כו' (פ"א ב"ב: ב) ובר'י ב"ב: ב) וזאת פוסקא ונבכ"י גרים כפלטיט עש"י:

[ט] מקדש את הראוי לו (ש"ס: י) ס"א ואפילו פירשו. כלומר אמר מר במילתיה דתיק' לאחר עצמותו וגדירין ואפילו פירשו אמר רבה לא שט דאמרי רבנן פירשו יעלו אלא כו'. ור"ג' הכי קאמר בבבתי' (ש"ס: ב) ונכ"י נכתב נקע זה על הגליון. ונכ"י' נכתב נקע זה על דבורא שאלין מתיב דאמר דריקא. וז"ע: [יא] וקושיא קאי דלברי רבי דק"ל לעילא ירדו אפילו פירשו למערכה ולא ס"ל דיעלו אלן המזבחה לז"כ: ה"ל' לתק פירשו (בבתי' ובר'י: דלמ' נתקון ג' כהן) הכי' שפכת דלפישת' כן קושיא קאי אמתני' ע"י"ש, דמתני' היינו יבי' (לפריש"י: יב) ג"ל לבתן יהיה והסאלי נמחק (ש"ס: ב) ואינינו (כ"י: ב) [ד] י"ל מיהדר (ש"ס: ב) [ז] ל"ל בהן ומתיב הון נמחק (ש"ס: ב) [ח] כלן חסר ב' דיבורים: א) אית בהו ממש. שבשון ביבר. הס"ד ומס"ד אפילו לאחר חצות גמי. ובשרי דהכי הוי עיכול. הס"ד ומס"ד אי דלית ברי' (בבתי' ובר'י: ב) [י] ס"א טקא פירוש קודם חצות גמי לא יחזור וד"ה דאין מועלין בהן א) פקע למטה דרשואת לא חזי לא לתרומת [הדרשן] דלאו דשן הוא ולא (לדבוריה: וליהדרשן: ש"ס: ב) מועלין בהן א) פקע למטה דרשואת לא חזי לא לתרומת [הדרשן] דלאו דשן הוא ולא (י) כספרי יטן מלמתי הגירסא כן אמר מר פירשו ירדו אי"ר יורא אלא שנו אלא וכו' ואילו גירסות

כרש"י (ש"ס: ב) וע"י לעיל אות: ב: [א] ע"י לעיל אות: ד: [ב] ל"ל דאם (ז"ק: ב) [א] מתיב מחיים נמחק. (חורא' ובה"ס ס"ט ס"א ונש"י: ב) וע"ע חורא' בכורות כו' כ"א פסוק: [ב] ל"ל במחזור (ש"ס: ב) ל"ל דבמר (ש"ס: ב) [ד] ל"ל דבאשם (גליון: ב) וע"י ס"ט"ק שמיים הגירסא. וגירסת כהנ"ט ולא נפקי מלי דיהי רק דרעולא. וע"ע ביאורו ומת' שהק' על גהסת ה"ט"ק: [ה] ג"א אבל א) פירשו לאחר דריקא התירומה דריקא ולא יעלו אי גמי כו'. (ש"ס: ב) [ז] כש"מ וי"ש נוקף וע"י ה"ר'ס תרומות טס] ובמאי שפסקין אי לפני דריקא כדלוח אסורי ואפילו מעילה איכא בקדשי קדשים [דאין כאן שעת הייתי להכניסם (כ"ה בר"ש: ב)] אי לאחר דריקא (לריבה) [ול"א (ח"ט) כדלוח שרי (ור"ר"א) [ולריבה (ח"ט) של עולה אסורין ושל אשם ודטאת כולן מותרין: בן] רבינו תם (ש"ס: ב)]

בנזות דקאי להלאה ונמלא שלל נשית מלמון, אלן אכל מיירי בלחור שפקע למטה דלג חזי לא לתרומה ולא להולאה. ואש' והא מניא לעיל עיטילי עולה אמת מחזיר, וי"ל דהס' דלית ביה ממש (ש"ס: ב) תוד"ה אריא. פירש רבינו רבי, עיין בתוס' בכורות דף ב' ע"א ד"ה המושל: [ד"ה] ופליגי דר"א ב' וא"י לרבנן דאית חזי ב'ו' כ"י תוס' תליתות פ' ופליגא דר"א ורבי פירשו לאחר זריקא לא לזריקת מלך ולא חזי לא להולאה וכו'.

## המזבח מקדש

**גב' יכול יחלוץ**. מזוה מוטלת עליו: **מאן שמעת ליה כו' ומתני' אליזיה אמיא: כלפי מטב**. דרך ירידה ומתרחקי מן המערכה: **כלפי מעלה**. ללד המערכה אין זו פרישות אלא קריבה אלל העיכול של אש: **ואפי' פירשו**.<sup>[א]</sup> נראה צעניי שחסר מן הגירסא ולמאי דגרס ה"פ ואפי' פירשו בתמיה <sup>[א]</sup> והא מחוברין יעלו הוא

דקאמר: לא שנו. דקאמר פירשו ירדו ומיהו אימניהו בכלל קדשים אלא שפירשו לאחר זריקה לכיון דבשעת זריקה מחוברים הוו קובעתן זריקה למזבח וכי פירשו הוו להו קדשים פסולין: אלן **פירשו לפני זריקה**. דבשעת זריקה לאו בני מזבח היו אמתאי זריקה ושרייתיהו להדיטו: **למעבד קסא דסכיני**. כי היכי דשריא בשר לגבי מזבח דלהכי קאי קשריא נשר עזמות למאי דקיימי והיינו הנחת כהנים כרבי ישמעאל: לו **יהי בעולה**. עור העולה אשר הקריב לכהן לו יהיה וגאמר לו יהיה בלשם כחטאת כלשם תורה אחת להס הכהן [וגו'] לו יהיה: **מה אשם עצמוסיו מותרין**. שהרי אף בשרו מותר ואי משום נותר דכרשיפה, לא שייך נותר אלן במידי דבר אכילה כדכתיב (ויקרא י) והנותר מבשר הזבח וגו': לו יהי. יתירא הוא דמאי למיכתב עור העולה אשר הקריב לכהן [ב] לו יהיה למה לי: **עזמות קדשים**. הנאכלין כגון חטאת ואשם מועלין בהן דאין כאן שעת היתר לכהנים: **ופליגא דר"א**. אדרבה: **פירשו לפני זריקה מועלין בהן לעולם**. דכיון דפירשו איניהו [ג] לאו בני הקטרה יניחו לא אהני להו זריקה ובאיסוריהו אף עולה עצמות <sup>[ח]</sup> מותרין מופני דאי לא מופני איכא למיפרך מה לאשם שכן בשרו מותרר לו יהיה יתירא [ז] כתיב מתיב רב אדא בר אהבה <sup>[ט]</sup> עצמות קדשים לפני זריקה מועלין בהן [ז] לאחר זריקה אין מועלין בהן ושל עולה מועלין בהן לעולם אימא יושל עולה פירשו לפני זריקה <sup>[ח]</sup> אין מועלין בהן לאחר זריקה אלעזר פירשו לפני זריקה מועלין בהם לאחר זריקה לא נהנין ולא מועלין: **במתני'** <sup>[ט]</sup> יחזיר יוכן שפקעו מעל גבי המזבח לא יחזור יוכן שפקעו מעל גבי המזבח לא יחזור

זריקה וזריקת <sup>[ח]</sup> אין מועלין בהן לאחר זריקה לפני זריקה מועלין בהן לעולם ופליגא דר"א דא"ר אלעזר פירשו לפני זריקה מועלין בהם לאחר זריקה לא נהנין ולא מועלין: **במתני'** <sup>[ט]</sup> יחזיר יוכן שפקעו מעל גבי המזבח לא יחזור יוכן שפקעה מעל גבי המזבח לא יחזור <sup>[ט]</sup> איברים שפקעה מעל גבי המזבח קודם חצות יחזור ומועלין בהן לאחר חצות לא יחזור ואין מועלין בהם <sup>[ט]</sup> בשם שהמזבח מקדש את הראוי לו כך הכבש מקדש <sup>[ט]</sup> בשם שהמזבח והכבש מקדשין את הראוי להן כך הכלים מקדשין: **גב' ה"ד** אי דאית בהו ממש אפילו לאחר חצות גמי אי דלית בהו ממש אפי' קודם חצות גמי לא לא צריכא צעריי

הראוי לו כך הכבש מקדש את הראוי להן כך הכלים מקדשין: **גב' ה"ד** אי דאית בהו ממש אפילו לאחר חצות גמי אי דלית בהו ממש אפי' קודם חצות גמי לא לא צריכא צעריי

שכן עצמותיו והוא עצמו הקשה על פירוש זה לקמן פרק דס חטאת (דף כח). דלמר [ב] מהיקשא דזאת המורה מה אשם עצמותיו מותרין אף כל עצמותיו מותרין (ולא) ונפיק מלי יהיה (דעולה) [ב] ופירש דמק"י דבשר לא נפקי עצמות דאיכא למימר דלג המיר הכחזר אלן בשר הראוי לאכילה וא"כ על כרחין הא דפשיטא ליה בלשם היינו משום דכתיב לו יהיה והא דנקט אשם טפי מחטאת אע"י דבההוא קרא גמי כתיב חטאת דכתיב מחטאת כלשם תורה אחת להס לכל אשך נפכו לו יהיה משום דעיקרא דקרא בלשם נקטיה ועוד לוי יהיה כתיב לשון יחיד ואלכא לאוקומה בלשם דלקמן לא נפקא עולה כיוון דאיכא לאוקומה דצדריס הנאכלים דומיא דאשם וימיה יאס להסתפק למת לי ג"ש בעולה בהו כתיב לו יהיה ומאי לדרוש למישרי עצמות ושמא הוא מוקמינא ליה לדרשא אחריתי: **ופלגינא דר' אלעזר דא"ר אלעזר פירשו לפני זריקה מועלין בהן לעולם**. כך גרסת הקונט' ויש ספרים שגורסין מועלין בהם עד זריקה ולהיהא גרסא סיפא דמילמל הא דפליגא דקאמר דלאחר זריקה לא נהנין ולא מועלין וא"ת לרבנן דאית להו דאפי' פירשו יעלו אמאי אין מועלין וי"ל דהיינו פירשו קודם זריקה אכל בהן לאחר זריקה המירתם זריקה אס פירשו אי גמי לפי ר' יחזק' דלעיל אפי' פירשו לאחר זריקה וכוון שפירשו למטה דהא מילמיה דרבנן מיקומקא בעודם על המזבח וא"ת דנמסכת תרומות (פ"א מ"ה)<sup>א</sup> אמר' גרעיני תרומה בזמן שמכניסין אסורין השליכן מותרין וכן עצמות קדשים בזמן שמכניסין אסורין השליכן מותרין [ב] ופירש רבינו [ב] דהתם מיירי בעצמות קדשים הנאכלין דומיא דתרומה ויש עליהם עדיין בשר וקאמר דאס כמליסן ומננישן א"כ הוא מחשזן ואכתי שם קדשים עליהן אסורין אכל משליכן בטל שם אולב ממייתיהו וכן גרסינן תרומה מיירי שיש עליהם אולב ומיפירשא בענין זה: **ובבב"ל שפקעו מע"ג המזבח בו**. פירש בקונטרס דקאי צין אפסולין צין אגרידי ועצמות ולפירישהו אי דקתמי בתמני' לא יחזור ובגמ' אמרינן דמשלה בהס האור היינו משלה בהס האור פורתא ולא נעשה מאותן ולכן יחזור ומיהו לפי מה שפירש בקונטרס לא יחזור אין כריך להחזיר לא קשה מידי דאיכא למימר דיעלו דקאמר היינו אס ירצה אכל אין חוצה להעלותם ועוד י"ל דפקעו היינו דפקעו מאליהן וירדו יעלו יא נשמע שהורידן ויש לחלק צין מאליהן לע"י אחרים כעין ההיא דטרף בקלפי (ויומא מו: מ): המוריד גחלת מע"ג המזבח וכבה חייב משום דלג אנתקיה ממזותה אלמא יכול להעלותה וכי פקעה תנן במתמיתין דלג יחזור ואין מועלין בה ואס היינו מפרשים דכוין לא קאי אפסולין לא היינו מתרעים בזה כלום דמכל מקום הוא קשה למאן דמתני לה אסיפא:

## פרק תשיעי וזבחים

## פו.

כו א מיי' פרק ו מהלכות מעש"ק הלכה ג:
בו ב מיי' פ"ב מהל' מעילה הלכה י:
ג מיי' פ"י מהלכות מעש"ק הלכה י:
ד מיי' פ"ב מהל' מעילה הלכה י:
ה מיי' פ"ו מהל' מעש"ק הלכה ג:
ו מיי' פ"ב מהלכות מעש"ק הלכה י:
ז מיי' פ"ב מהלכות מעש"ק הלכה י:
ח מיי' פ"ב מהלכות מעש"ק הלכה י:
ט מיי' פ"ב מהלכות מעש"ק הלכה י:
י מיי' פ"ו מהל' מעש"ק הלכה ג:

כח הו מיי' פ"ו מהל' מעש"ק הלכה ג:
כט ז מיי' פ"ב מהלכות מעילה הלכה י:
ל ח ט מיי' פרק ג מהלכות פסח"מ הלכה ז:
לא י מיי' פ"ו מהל' מעש"ק הלכה ג:

#### תורה אור השלם

1. וקראו וברקעיו ירחיץ בקינס וחקטיר והבחן את הבול והמזבחה עולה אשדו ריח בחרוה וקרא א, ט
2. ועשיית עולתהו בפרש וחדקם על מזבח עולה אלהוד ודם ודחקו יקשרו על מזבח ודחה אלהוד והבשר תאכל:
דברים יב, כו
3. והבחן המקריב את עלת איש עור העולה אשר הקריב לבחון לו עולה וקרא ו, ח
4. בחטאת באשם תורדה אחת לכהן והבחן אשר יכפר בו לו ודחה:
ויקרא ו, ז

**מוסף רש"י**
הזבא בעני' קודם

#### שיטה מקובצת

רבי חיא פ"ה דקאי גמי אמתני' והאי דקאמר פירשו לא יעלו לאו דוקא דר"י ר"ל עלט אחר פירשו ירדו, ולא נהירא אדרבה היה לו לשמעינש דירדו דהיי חסות יתיר וממלא חיי ישיעין דלג יעלו, ועוד דבנמסח חולין (דף יא) מייית לה ולא אמר הא גמי רבי חיא אלן (מן) [על] הכייתא, לכך נראה דלג קאי אלן על הכייתא אכל מתני' אמיא כרבינן ולא יעלו דוקא אכל אס עלט אפילו אחר שפירשו לא ירדו. וא"ת מנא לה לרבנן בני דמתני' דאס פירשו לא יעלו, ר"ל דנפקא להו מובהקתיה ודסס, וא"ת ולמה לו למומר הכי עיטיל עולה כו', לשמעין כהני דמתני' דלא יעלו, וי"ל דהיינות הוא יתיר דלאו מעלה עיטילי גדיים ועצמות ע"פ"ס שכתבשו בראשו של וא"ת מנא אס אסיקתיה דבשר ודסס למר שדכשלי הכנסים כי למר פירשו לא יעלו, ר"ל דמתני' ש"מ דס על לטאות מועלין בראשו של מזבח כמו מר' שדכשלי הכנשים למטו (וכדלוח למטו) כלומר קודם שעלו. ומור פ' דקאי גמי (למתני') [למתני'], וא"ת אמאי לא קאמר ירדו, ר"ל דלג דקאמר מחוברין כי קאמר גמי פירשו לא יעלו אכל היה דלג על ירדו (והדר"ם) ומיחי אין להיא אחר דמתני' רבי חיא פירשו ירדו רבי חיא, דההיא לאו אמתני' קאי אלן אגריימא, ומעד דנפקין גיד הנסה דייק הכי אדן בגייתא ולא מייחי מתני' (ור"ב"א דיל' ב"ש: ב) **אריא** זריקה ושרייתיהו אפילו למעבד בהו קרא דרביני. והא דלמר פסקו דלאויו צ"ד (ר"ה דף כח), שופר של עולה לא יתקע ואס חקק יא, שם שלמים לא יתקע ואס חקק לא יא, הכי מיירי אי קודם זריקה להס לא יתקע בשל עולה, הא אחר האה פירש קודם זריקה דמותר למעבד ממייתיה קתא דסכיני, ואי לאחר זריקה כתיב בשל שלמים לא יא, דכא' מיירי לאחר זריקה וההס קודם זריקה, א"י התם מיירי דפירשו ממיס. מי"ל דהתם ר"ל שופר שהקדשו להיות דמיו עולה, והסאלי טמא (והדר"ם: ח"ל חוק' תליתות, ואומר שמי"ת דא' דאקרינן כ"ריה למתקע בשופר של עולה, מיירי למתקע קודם זריקה דאילו לאחר זריקה מותר, ולכ"ה לאוקמה בדפרישו לאחר זריקה דרשומה גבי שלמים אמאי קאמר לא יתקע, הא ממון בעלים גיטו ע"כ (ש"ס: ב) **אריא** זריקה ושרייתיהו. עיין ברש"י במנחות דף כט פ"א: **עצבות קדשים לפני וכו' לאחר**

זריקה אין מועלין בהן, לתם נקט אין מועלין בהן, דבדר פשוט הוא שהרי הבשר מותר אף בלילה, אלן אכל דנקט דבשר זריקה מועלין נקט לאחר זריקה אין מועלין: **ופליגינא ר"א**. עיין בתוס' בכורות דף ב' ע"א ד"ה המושל: [א] דלית בהו בשבא אפילו קודם חצות גמי לא, א"י הוסי' לשון כסס מעילה כיון דאפילו קודם חלות לא יחזיר. וא"ת ויחזיק מ"י למימר דאין מועלין אי אפר שעי"ג הפסות קודם תרומת השן דאין דבר שאין זו ממש גדול מזה ואפי"ס מועלין בו (משנה ט). וי"ל דהתם דלאו הוא נעשות ממנו תרומת השן אלן אכל שפקע למטה שאשיו עומד לתרומת השן דאין מועלין, ואין להקשות מהא דלמר לעיל עיטיל עולה אמת מחזיר, דהתם איירי דלית ביה ממש, ואפי"ג דקרי להו מעבולס לא מעבולס לממר קאמר: א' דלית בהו בשבא אפילו קודם חצות גמי לא יחזור. וה"ה דאין מועלין בהן, וק"ק דנמעייתא אמר' הנהניו מלפני פסות גמל ואפילו אפר נגזר, וי"ל דהתם בלמר פסות עומדת לתרום ממת לא הדקן, או אפילו אחר תרומת השן למאן דלית ליה חסם דמעול, דוקא בטהא דעומד

וא"ת לרבנן דאית חזי ב'ו' כ"י תוס' תליתות פ' ופליגא דר"א ורבי פירשו לאחר זריקא לא לזריקת מלך ולא חזי לא להולאה וכו'.

(ש"ס: ב)